

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei

Az audiovizuális kulturális örökség védelméről szóló törvény egyes kérdései

Ügyszám: SZJSZT 8/2004

A megbízó által feltett kérdések:

1. A rendkívüli dokumentációs értékű műsorszám meghatározása a NAVA törvénytervezetben elegendő-e, vagy egy szűkebb, egzaktabb meghatározás szükséges?
2. Az Szt. 35. § (4) bekezdésében biztosított belső intézményi célra történő másolatkészítésbe (mint szabad felhasználási esetkörbe) belefér-e az, hogy az archivátor (dokumentátor) egy erre a célra rögzített műpéldányt otthon a lakásán (távmunka keretében dolgozzon fel)?
3. Mi a helyzet akkor, ha a műsorszolgáltató és a filmelőállító között megkötött sugárzási szerződés kizárja az archiválási célú másolatkészítést? Az Szt. és a NAVA törvény tervezetének vonatkozó szakasza felülírja az ettől eltérő szerződéses kikötést?
4. Ki rendelkezik a NAVA törvény 2. számú mellékletében foglalt adatokkal? Ha a műsorszolgáltató adatbázisként adja át ezeket az információkat, akkor vajon nála maradnak-e az adatbázis előállítói jogok? A NAVA megteheti-e azt, hogy kereskedelmi célból is hasznosítja ezeket az adatokat? Mi a jogi helyzet akkor, ha a NAVA továbbfejleszti, komolyabb adatbázisba szerkeszti ezeket az adatokat?
5. Az Szt. 35. §-ának (4) bekezdése és 38. §-ának (5) bekezdése kizárólag művek és szomszédos jogi teljesítmények esetében teszi lehetővé a szabad felhasználást? A kapcsolódó jogi védelemben részesülő adatbázisok esetében az Szt. biztosít-e szabad felhasználást a kedvezményezett intézmények javára, avagy nem?

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleménye:

Kiinduló pont: a Szerzői Jogi Törvény és az audiovizuális kulturális örökség védelméről szóló előkészítés alatt álló törvény viszonya

A 2004. május 1-től hatályba lépő, a 2003. évi CII. törvénnyel módosított Szerzői Jogi Törvény (1999. évi LXXVI. tv.; a szakvéleményben tett hivatkozások a továbbiakban a törvény 2004. május 1-től hatályos szövegére vonatkoznak; a továbbiakban: Szt.) 35. § (7) bekezdése szerint szabad felhasználásnak minősül a rádió- vagy televízió szervezet által a saját műsorához jogszerűen felhasznált műről készített ideiglenes rögzítés, melyet azonban a rögzítés elkészítésének időpontjától számított három hónapon belül meg kell semmisíteni. Korlátlan ideig megőrizhetők azonban – közgyűjteménynek minősülő kép-, illetve hangarchívumban – azok a rögzítések, amelyeknek *rendkívüli dokumentációs értékük* van. Sem az INFOSOC Irányelv 5. Cikke (2) bekezdésének d) pontját szó szerint átvevő magyar törvénytörvény, sem az Szt-t módosító 2003. évi CII. törvény 63. § (7) bekezdéséhez fűzött miniszteri indokolás nem ad egzakt definíciót a *rendkívüli dokumentációs érték* fogalomra,

azonban ez utóbbi utal az audiovizuális kulturális örökséggel, valamint a nemzeti audiovizuális archívum létrehozásával kapcsolatos jövőbeni jogszabályalkotásra. Ebből következően az Szjt. 35. § (7) bekezdésben foglalt rendelkezés szerinti, a *külön törvényben* meghatározott rögzítések alatt az audiovizuális kulturális örökség védelméről szóló előkészítés alatt álló törvény (a továbbiakban: NAVA törvénytervezet vagy tervezet) által adott meghatározás szerinti rögzítéseket kell majd érteni.

A Testületnek a konkrét kérdésekre adott válaszai:

1. A rendkívüli dokumentációs értékű műsorszám meghatározása a NAVA törvénytervezetben elegendő-e, vagy egy szűkebb, egzaktabb meghatározás szükséges?

A NAVA törvénytervezet 3. §-ában foglalt releváns definíciók:

„[3. § f)] *audiovizuális kulturális örökség*: a nemzeti és az egyetemes kulturális örökség részét képező, magyarországi előállítású vagy magyar vonatkozású audiovizuális műsorszámok és a kapcsolódó dokumentumok összessége, melyek ezáltal rendkívüli dokumentációs értékűnek minősülnek;”

A NAVA törvénytervezet tárgyi hatálya magyarországi előállítású vagy magyar vonatkozású audiovizuális műsorszámokra terjed ki. Az audiovizuális műsorszám fogalmát a következőképpen definiálja a tervezet:

„[3. § b)] *audiovizuális műsorszám*: audiovizuális mű (ideértve a reklámokat és egyéb hirdetések is), azaz a nyilvánosság számára közvetített, vagy közvetítésre szánt hang vagy kép, illetve ezek összekapcsolódó – zárt egységet alkotó, vagy önálló részekből zárt egységbe szerkesztett – együttese, amelyet egyedileg megjelölő főcím vagy szükség szerint más megkülönböztető jelzés jelöl, illetőleg amelynek az időbeli kezdetét és befejeződését az elejét, illetve a végét jelző közlés jelzi, és nem tekinthető filmalkotásnak;”

A két definíciót együtt értelmezve, az audiovizuális kulturális örökség körébe tartozó műsorszám a NAVA törvénytervezet alkalmazásában olyan rendkívüli dokumentációs értékűnek minősülő audiovizuális mű, amely azonban nem tekinthető filmalkotásnak. Ezen értelmező rendelkezések a jelen formájukban több problémát vetnek fel:

- Az audiovizuális műsorszám definíciójában a „*hang vagy kép*” meghatározás helytelen, mert audiovizuális mű csak hang és kép összekapcsolódó sorozata lehet.
- Az „*audiovizuális mű*” kifejezésben a *mű* szó szerzői alkotásjellegre utal, ezáltal a NAVA törvénytervezet, jelenlegi formájában úgy tűnik, hogy kizárólag az Szjt. IX. fejezete („Filmalkotások és más audiovizuális művek”) szerint szerzői műnek minősülő műsorszámokra vonatkozhat. E szerint a törvény nem alkalmazható az Szjt. alapján szerzői jog által védett audiovizuális műveken kívüli műsorszámokra. Ugyanakkor a tervezet 3. § b) pontjából kiindulva arra lehet következtetni, hogy a törvény tárgyi hatálya nem terjed ki a filmalkotásokra. Ha viszont az Szjt. definíciójából indulunk ki (Szjt. 64. § (1) bekezdés), ami a NAVA törvénytervezet által használt szerzői jogi terminológia alapján indokoltnak tűnik, akkor ezek után felvetődik a kérdés, hogy pontosan milyen műsorszámok is tartoznak a tervezet tárgyi

hatálya alá, különös tekintettel arra is, hogy ellentmondás mutatkozik a NAVA törvénytervezet és az Szjt. között abban a tekintetben, hogy mi minősül filmalkotásnak (pl. reklámfilm).

A hatályos Szerzői Jogi Törvény (1999. évi LXXVI. törvény) definíciója szerint a filmalkotás fogalma a következőképpen értelmezendő:

„[Szjt. 64. § (1)] Filmalkotás az olyan mű, amelyet meghatározott sorrendbe állított mozgóképek hang nélküli vagy hanggal összekapcsolt sorozatával fejeznek ki, függetlenül attól, hogy azt milyen hordozón rögzítették. Filmalkotásnak minősül különösen a filmszínházi vetítésre készült játékfilm, a televíziós film, a reklám- és a dokumentumfilm, valamint az animációs és az ismeretterjesztő film.”

- Reális veszély a fentiek alapján, hogy a NAVA törvénytervezet 3. § b) pontjában foglalt definíció a jelenlegi formájában tulajdonképpen kiüresíti az előkészítés alatt álló törvény tárgyi hatályát, vagy legalábbis nem egyértelmű ezek után, mi minősül a tervezet 2. § értelmében a törvény hatálya alá tartozó „audiovizuális műsorszámmak”. A védett jogi tárgy, azaz az *audiovizuális örökség* védelme szempontjából továbbá nem látszik indokoltnak a tervezet tárgyi hatályának a csupán a szerzői műnek minősülő televízió-műsorok körére való leszűkítése.
- További probléma, hogy az *audiovizuális kötelepéldány* definíciója megint alapvetően különbözik a 3. § f) pont szerinti „audiovizuális kulturális örökség” definíciótól.

„[3. § i)] *audiovizuális kötelepéldány*: a közszolgálati műsorszolgáltatók és az országos földfelszíni terjesztésű kereskedelmi műsorszolgáltatók magyarországi előállítású műsorszámai, illetve annak bármilyen módon rögzített példánya, amelyekre nézve a szolgáltató rendelkezik a műpéldányok terjesztését lehetővé tevő felhasználási joggal, és amelyeket az erre kötelezett műsorszolgáltatónak a kötelepéldány archívum rendelkezésére kell bocsátania;”

Feleslegesnek és zavarónak tűnik a *műpéldányok terjesztését, ezáltal kötelepéldánykénti szolgáltatását* is lehetővé tevő *felhasználási jogra* való utalás, mert a közgyűjtemények vonatkozásában az Szjt. 35. § (7) bekezdése amúgy is lehetővé teszi a jogszerűen sugárzott művet tartalmazó rögzített műsorszám korlátlan őrzését, ebből következően pedig nyilvánvalóan az ilyen célból a közgyűjtemény számára történő átadását is, nincs tehát szükség ehhez külön terjesztési jogosultságra a kötelepéldány szolgáltatására kötelezett televízió-szervezet részéről. Másrészt a jogszabályszoveg tervezete a jelen formájában a kötelezett műsorszolgáltatóknak mintegy *választási jogot enged*, hiszen ha nem kívánnak audiovizuális kötelepéldányt szolgáltatni, elegendő, hogy arra hivatkozzanak, nem rendelkeznek az adott műsorszám terjesztési jogával (ami egyébként valószínű, mert egy televízió-szervezet, hacsak nem saját maga állítja elő az adott műsorát, ezáltal mindenfajta felhasználási joggal alanyi jogon rendelkezik, rendszerint csak közönséghez közvetítési, sugárzási típusú felhasználási jogokat kap egy bemutatásra kerülő műsorszám tekintetében, példányonkénti terjesztési jogot nem).

A felhasználási jogok szempontjából sokkal inkább a műsorszolgáltató helytállási kötelezettségéről kellene megfelelő módon rendelkezni a tervezetben abban a

tekintetben, hogy a szolgáltató által átadott audiovizuális kötelességpéldány olyan rögzítés, amely megfelel az Szjt. 35. § (7) bekezdésében foglalt rendelkezéseknek, azaz sugárzási célból jogszerűen felhasználható műről készített ideiglenes rögzítés. Ezen előfeltételek hiányában ugyanis – még ha a NAVA törvénytervezet megfelelően, az Szjt. 35. § (7) bekezdés utolsó mondatával összhangban szabályozza is a szerzői műnek minősülő televízió-műsorok megőrzésének feltételeit – az archívumban elhelyezett műsorszámok őrzése szerzői jogi szempontból jogosulatlanak minősül.

- A tervezetben szereplő, a törvény tárgyi hatálya szempontjából releváns fentiek szerinti definíciók együttes értelmezése alapján a feltett konkrét kérdés szempontjából a legnagyobb gond, hogy a törvénytervezet e definícióval olyan audiovizuális műsorszámok archiválását is előírja, amelyek a NAVA törvénytervezet alkalmazásában nem tekinthetők az audiovizuális kulturális örökség részeként (3. § f) pont) és így a tervezet jelen formája szerint kívül esnek a *rendkívüli dokumentációs értékkel* bíró műsorszámok körén. A jogalkotói cél nyilván az volna, hogy a NAVA törvénytervezet szerint archiválásra kerülő műsorszámok az Szjt. 35. § (7) bekezdésében foglaltak szerint egyúttal *rendkívüli dokumentációs értékű* rögzítésnek is minősüljenek, archiválásuk, feldolgozásuk tehát szerzői jogi szempontból szabad felhasználásnak minősüljön.

Az Szjt. 35. § (7) bekezdésben foglalt rendelkezéssel összefüggésben a 3. § f) pontja szerinti *rendkívüli dokumentációs értékű műsorszám* kifejezés a definíciók összefüggésében nem fedi az összes *audiovizuális műsorszámot*, hiszen a *rendkívüli dokumentációs értékű műsorszám* csak az *audiovizuális kulturális örökség* körébe tartozó műsorszámokra vonatkozó definíció, amely pedig a tervezet jelen formája szerint egy szűkebb kör. Az *audiovizuális kulturális örökség* meghatározás továbbá a tervezet jelen formájában nem feleltethető meg az *audiovizuális kötelességpéldány* fogalmával sem. Ebből következően tehát, a NAVA törvénytervezet hivatkozott definíciókat tartalmazó rendelkezéseinek együttes értelmezése alapján arra a következtetésre juthatunk, hogy a törvénytervezet alkalmazásában lehetnek olyan audiovizuális műsorszámok is, amelyek kötelező vagy önkéntes szolgáltatáson alapuló archiválását a NAVA törvénytervezet ugyan előírja, mégsem minősíti azokat *rendkívüli dokumentációs értékű* műsorszámnak.

A NAVA törvénytervezet végleges szövegétől függően is egyfajta jogalkotási megoldás lehet egy külön értelmező rendelkezés, amely kimondaná, hogy az audiovizuális köteles példányként vagy önkéntesen szolgáltatott és az audiovizuális archívumok által megőrzött audiovizuális műsorszámok archiválási célú rögzítései az Szjt. 35. § (7) bekezdése szempontjából rendkívüli dokumentációs értékkel bíró rögzítésnek minősülnek.

2. Az Szjt. 35. § (4) bekezdésében biztosított belső intézményi célra történő másolatkészítésbe (mint szabad felhasználási esetkörbe) belefér-e az, hogy az archivátor (dokumentátor) egy erre a célra rögzített műpéldányt otthon a lakásán (távmunka keretében) dolgozzon fel?

Az Szjt. 35. § (4) bekezdésében foglalt szabad felhasználási eset szempontjából önmagában mindegy, hogy a másolatkészítés, illetve a másolt műpéldány (kópia) felhasználása az intézmény irodahelyiségein belül, vagy azon kívül történik. A szabad felhasználásként történő minősítéshez az szükséges, hogy az adott felhasználási cselekmény ne ütközzön az általános szabályokba, azaz ne legyen sérelmes a mű rendes felhasználására és indokolatlanul ne

károsítsa a szerzői jogosult jogos érdekeit, továbbá megfeleljen a 35. § (4) bekezdésében előírt speciális feltételeknek. A megkeresésben leírt eset a Testület álláspontja szerint az Szt. 35. § (4) bekezdés a) pontja szerinti tudományos kutatási esetkörbe tartozik. Amennyiben ugyanis a szakemberek által végzett feldolgozás alapvetően szükséges az archívumban elhelyezett audiovizuális anyagok tudományos értékeléséhez, megfelelő módon történő kutathatóságának lehetővé tételéhez, úgy a másolatkészítés a tudományos kutatás érdekében szükséges. Ebből a szempontból pedig önmagában mindegy, hogy az intézmény helyiségein belül vagy azokon kívül valósulnak-e meg a feldolgozás egyes fázisai.

Indokolt ugyanakkor a megkeresésben is hivatkozott megfelelő biztonsági intézkedések megtétele a másolatkészítés, illetve a másolt kópiák felhasználása szempontjából. Ez biztosíthatja, hogy a felhasználás, azaz a másolatkészítés az előzőekben hivatkozott – a szerzői jogok védelme szempontjából fontos – általános szabályoknak mindenképpen megfeleljen. A konkrét esetben maga az intézmény felelős vezetői tudják azt eldönteni, hogy ebben a körben pontosan milyen biztonsági intézkedések megtétele szükséges. **Az mindenképpen indokolt, hogy az intézmény belső szabályzata részletesen tartalmazza a belső intézményi célú másolatkészítés szabályait, konkrétan is utalva az Szt. 35. § (4) bekezdésében, illetve speciálisan az a) pontjában foglaltakra. A belső szabályzat szigorúan írja elő, hogy egyéb célra az archiválás alá kerülő anyagokról (művekről) másolat semmilyen módon nem készíthető, továbbá a másolt kópiák további többszörözése szigorúan tilos, és ehhez rendeljen megfelelő szigorú munkajogi, illetve szerződéses szankciókat, melyek mind a munkavállalókra, mind pedig a megbízási szerződésben álló külső szakemberekre legyenek irányadóak. Ennek megfelelően a külső szakemberek megbízási szerződéseiben ki kell kötni, hogy a belső szabályzatban foglalt, a másolatkészítésre és a másolt kópiák felhasználására vonatkozó rendelkezések e szerződések részét képezik, melyeket a külső szakemberek pontosan meg kell, hogy ismerjenek.**

Ezen túlmenően, az ellenőrizhetőség érdekében fontosak a megkeresésben hivatkozott technikai lépések, mint a digitális megkülönböztető jelzéssel való ellátás, a sorszámozás, a kópiák intézménybe való visszakerülésének szigorú ellenőrzése.

Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a külső helyszíneken történő kópiahasználat jelentősen nehezíti a másolatok ellenőrzését. Ily módon nem lehet teljesen kizárni akár a kópia véletlenszerű elvesztését. Biztonságosabb lenne mind az esetleges visszaélések megakadályozása, mind pedig a kópiáknak a nyilvános forgalomba való véletlen kikerülése védelmében, ha a feldolgozási cselekmények az intézmény helyiségein belül történének és ellenőrzésre kerülne, hogy e helyiségeken kívülre fizikailag ne kerüljenek ki kópiák. Indokolt lehet az is, hogy másolatkészítéskor a kópiára rögzítésre kerüljön a másolatkészítés időpontja, a másolat készítőjének azonosító kódja és az archívum kódja. Ehhez kapcsolódóan megjegyezzük, hogy a belső szabályzatban rendelkezni kellene egy szigorú nyilvántartási rendszer létrehozásáról is, amely követhetővé teszi a másolatkészítés fázisait.

3. Mi a helyzet akkor, ha a műsorszolgáltató és a filmelőállító között megkötött sugárzási szerződés kizárja az archiválási célú másolatkészítést? Az Szt. és a NAVA törvény tervezetének vonatkozó szakasza vajon felülírja az ettől eltérő szerződéses kikötést?

Amennyiben az audiovizuális kulturális örökség védelméről szóló leendő törvény a televízióműsorokról készült efemer rögzítések (Szt. 35. § (7) bekezdés) őrzésére közgyűjteményként

kijelöli az illetékes audiovizuális archívumokat, illetve magát a NAVÁ-t, és a műsorszámokról készült másolatok kötelezpéldánykénti szolgáltatását előírja, úgy az e jogszabályi rendelkezéssel ellentétes, abba ütköző valamennyi szerződéses kikötés érvénytelen, semmis.

Másrészről, az Szt. 35. § (7) bekezdésében foglalt szabály, mely megfelel az INFOSOC irányelv 5. Cikk (2) d) pontjában foglalt európai uniós normának, szabad felhasználásként minősíti az efemer rögzítések közgyűjteményi célú archiválását, ennél fogva a műsorszolgáltatóknak külön szerzői jogosulti engedély beszerzésére amúgy sincs szükségük ahhoz, hogy az efemer rögzítéseiket a közgyűjteménynek átadják.

A megfelelő szabályozás érdekében a fentiek alapján indokoltnak látszik külön értelmező rendelkezés beillesztése a NAVA törvénytervezetbe, amely egyértelműen rögzíti, hogy a NAVA, illetve az egyes audiovizuális archívumok közgyűjteménynek minősülnek. Ezen túl megfontolandó, hogy a tervezet egyes rendelkezései ebből a szempontból újbóli áttekintésre kerüljenek, hiszen például már a *törvény tárgya* (vagy talán helyesebb lenne a *törvény célja* kifejezés használata; 1. §), illetve a *törvény hatálya* című rendelkezésben (2. §) is szükségesnek látszik a közgyűjteményi státuszra történő megfelelő hivatkozás.

4. Ki rendelkezik a NAVA törvény 2. számú mellékletében foglalt adatokkal? Ha a műsorszolgáltató adatbázisként adja át ezeket az információkat, akkor vajon nála maradnak-e az adatbázis előállítói jogok? A NAVA megteheti-e azt, hogy kereskedelmi célból is hasznosítja ezeket az adatokat? Mi a jogi helyzet akkor, ha a NAVA továbbfejleszti, komolyabb adatbázisba szerkeszti ezeket az adatokat?

Az adatokkal való rendelkezés, illetve az adatokkal való esetleges visszaélések elkerülése szempontjából először is azt kell vizsgálni, hogy az audiovizuális kötelezpéldányként szolgáltatott műsorszám tartalmaz-e a Polgári Törvénykönyv, az Adatvédelmi Törvény, Versenytörvény, illetve a vonatkozó egyéb jogszabályok szerint magántitoknak, üzleti titoknak minősülő adatokat, információkat, illetve, hogy az ilyen információk televízió-műsor keretében történt sugárzása, közreadása jogszerű volt-e, azzal kapcsolatban a műsorszolgáltató rendelkezett-e az adatok közreadásának jogával. Ha nem, akkor az adott információval, adattal jogszerűen csak az a jogalany rendelkezhet, akire az vonatkozik.

Bár személyiségi jogi, illetve üzleti titok védelme szempontjából jogszerűen sugárzott televízió-műsorok esetében adatvédelmi kérdések többnyire nem merülnek fel, mégis célszerű lehet e kérdést külön adatvédelmi jogi szakemberek bevonásával áttekinteni és – ha szükséges – megfelelő védelmi rendelkezéseket illeszteni a tervezetbe. E kérdés elemzése meghaladja a Szerzői Jogi Szakértő Testület hatáskörét.

Ami a tervezet 2. sz. mellékletében megjelölt adatokkal való rendelkezés szerzői jogi aspektusát illeti, ebből a szempontból elsősorban az Szt. 60/A. §-ában és 84/A-84/E. §-aiban foglalt rendelkezésekre kell figyelemmel lenni. Önmagában ezen adatok nem állnak szerzői jogvédelem alatt, sőt ezen adatok – vagy legalábbis azok egy részének – szerepeltetése szerzői műnek minősülő műsorszám esetében kifejezetten indokolt (pl. a szerzők, előadóművészek neve).

Amennyiben az adatok az Szjt. hivatkozott rendelkezései értelmében adatbázisnak minősülő adatgyűjteményként kerülnek átadásra, melyekkel kapcsolatban a televízió-szervezetet, mint az adatbázis előállítóját megilletik az Szjt-ben foglalt speciális jogok, akkor az adatbázis egészével és annak jelentős részével a szolgáltató rendelkezik, sőt ismételt és rendszeres adatkinyerés (kimásolás) esetén a szolgáltatót, mint adatbázis előállítót bizonyos feltételek esetén védelem illeti meg az adatbázis tartalmának jelentéktelen részén is (Szjt. 84. § (1)-(5) bekezdésekben foglalt szabályok).

A kérdés további vizsgálata szempontjából figyelemmel kell lenni arra, hogy a NAVA által őrzött és tovább feldolgozni kívánt, adatbázisként szolgáltatott adatállományok tekintetében megvalósul-e az Szjt. 84/A. § (1) bekezdés a), illetve b) pontjai szerint minősülő *kimásolás*, illetve *újrahasznosítás*, továbbá, ha igen, akkor e releváns hasznosítási módok beleesnek-e valamelyik, az Szjt. 84/B. és 84/C. §-okban foglalt szabad felhasználási esetkörbe.

A kérdésben felvetett hasznosítási módok mindenképpen feltételezik az adatbázis tartalmának másolatkészítés útján történő többszörözését (*kimásolás*). Ezen túlmenően, ha az adatok kereskedelmi hasznosítása alatt esetlegesen on-line adattovábbítást is érteni kell, úgy megvalósul az Szjt. 84/A. § (1) bekezdés b) pontja szerinti *újrahasznosítás* is (nyilvánossághoz közvetítés).

A *kimásolás* az Szjt. 84/C. § (2) bekezdés szerinti esetben, azaz, ha a kimásolás tudományos kutatás céljára történik, szabad felhasználásnak minősül. Ha tehát a NAVA törvénytervezet szerint megvalósított archiválás keretében az adatfeldolgozás érdekében történik meg az adatok kimásolása, úgy ez – az előzőekben már kifejtett álláspontnak megfelelően – tudományos kutatási célnak minősül és az adatbázis előállítójának külön engedélye nélkül megengedett.

A Testület álláspontja szerint az adatoknak az eredetileg szolgáltatott adatbázisból közvetlenül történő (jelentős mértékű vagy jelentéktelen részt érintő de ismételt, rendszeres) kimásolása kereskedelmi célra az adatbázis-jogokkal rendelkező előállító külön írásbeli engedélye nélkül nem megengedett. Ugyancsak nem megengedett az eredetileg ugyan tudományos célra kimásolt, de ezt követően kereskedelmi célból (tehát az eredeti céltól eltérő célra) történő értékesítés sem.

Az adatbázis előállítójának külön írásbeli kifejezett engedélye nélkül történő kereskedelmi célú újrahasznosítás szintén nem megengedett.

Az új adatbázisba szerkesztés nem képzelhető el az adatok (legalábbis digitális módon történő) másolása nélkül. Amennyiben ez az újraszerkesztés az eredetileg szolgáltatott adatbázis jelentős részének kimásolásával jár (az adatbázisban foglalt adatok egészének vagy jelentős részének újraszerkesztését jelenti), úgy az ilyen hasznosítás sem megengedett az előállító kifejezett írásbeli engedélye nélkül.

Az Szjt. felhívott rendelkezései szerint továbbá az ilyen kimásolások, illetve újrahasznosítások után az adatbázis előállítóját díjazás illeti meg.

Az adatbázis-jogokkal kapcsolatos nehézségek elkerülése érdekében javasolható, hogy ne a szolgáltató által szerkesztett (analog vagy elektronikus) adatbázis formájában kérjék be az audiovizuális kötelempéldányok kísérőadatait, hanem kizárólag a NAVA által külön erre a célra kifejlesztett adatbázis rendszert alkalmazzanak és ehhez kapcsolják közvetlenül az

adatszolgáltatást, illetve közvetlenül ehhez a rendszerhez készítsenek esetenként megfelelő számítógépes interface-t. Ezzel a megoldással elérhető, hogy az adatszolgáltatás önmagában ne keletkeztessen külön, a televízió-szervezetek oldalán fennálló adatbázis-előállítói jogot. Ezzel szemben viszont alanyi jogon a NAVA kerülhet a beszerzett adatok tekintetében adatbázis-előállító jogosulti pozícióba.

5. Az Szjt. 35. §-ának (4) bekezdése és 38. §-ának (5) bekezdése kizárólag művek és szomszédos jogi teljesítmények esetében teszi lehetővé a szabad felhasználást? A kapcsolódó jogi védelemben részesülő adatbázisok esetében az Szjt. biztosít-e szabad felhasználást a kedvezményezett intézmények javára, avagy nem?

E kérdés kapcsán a Testület az előző válaszában foglaltakra hivatkozik. Nevezetesen arra, hogy az Szjt. 84/B. és 84/C. §-ai tartalmazzák az adatbázisokra vonatkozó szabad felhasználási esetek meghatározását. Ezek közül a Testület álláspontja szerint a NAVA projektre a 84/C. § (2) bekezdés szerinti tudományos kutatás céljára történő kimásolás esetkörü alkalmazható. Az adatbázisok szabad felhasználása esetén is figyelemmel kell lenni azonban az Szjt. 33. §-ában meghatározott általános szabályokra.

Budapest, 2004. április 23.

id. Dr. Ficsor Mihály
a tanács elnöke

Dr. Sár Csaba
a tanács előadó tagja

Dr. Horváth Zoltán
a tanács szavazó tagja

Kézdi-Kovács Zsolt
a tanács szavazó tagja

Dr. Kiss Zoltán
a tanács szavazó tagja